

- سرمقاله • جنگ رسانه‌ای و معلم دینی / ۲
- معلم موفق: دینی و تدریس فراتر از کلاس درس / معصومه دیودار / ۴
- اندیشه • معرفه‌الله (تعالی) / دکتر فضل‌الله خالقیان / ۷ • سبک زندگی / پرویز آزادی / ۱۰ • آسیب‌شناسی مهدویت از بعد مدعیان دروغین / الیاس پورا کبر / ۱۲ • چرا انسان به نماز خواندن محتاج است / رضا حیدری فرد، وجیهه بدری / ۱۶
- آفات زبان / آیت‌الله مجتبی‌ی تهرانی / ۴۶ • کیفیت معاد جسمانی / غلامحسین ظفری / ۵۱ • صهیونیسم مسیحی / بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج) / ۵۷ • پرسش‌هایی درباره نماز / فاطمه سادات لنکرانی / ۶۱
- آموزش: رویکرد و جهت‌گیری‌های جدید در ارزشیابی درس دینی / هیئت تحریریه / ۱۹ • درباره تفکر / دکتر محمدمهدی اعتصامی / ۲۴ • فلسفه و اهداف کلی درس تعلیم و تربیت دینی / محمد دلبری / ۲۷ • نقاط قوت و ضعف در روش‌های تدریس قرآن و تعلیمات دینی / مریم جزایری / ۳۷ • رویکرد فطرت‌گرا / هیئت تحریریه / ۴۱ • توسعه برنامه درسی با استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی / هیئت تحریریه / ۴۴ • نقد و بررسی سؤالات کنکور سراسری درس دین و زندگی / فیروز نژاد نجف / ۴۸ • طرح درس مبتنی بر هوش‌های چندگانه / مرضیه گیوریان / ۵۴
- ویژه‌نامه آموزش زبان عربی:
- زبان‌های سامی / عادل اشکیوس / ۳۰ • انواع «ما» و معانی آن / فریبا صادقی / ۳۱ • بررسی آماری منابع سؤالات قرابت معنایی عربی در آزمون‌های سراسری عمومی / هادی صفری / ۳۳ • زیبایی‌شناسی در کلمات قصار حضرت علی (ع) در نهج البلاغه / عبدالحمید اسماعیل پناهی / ۳۵
- کتاب‌شناسی / یاسین شکرانی / ۱۵
- خبر و نظر • معرفی نرم‌افزار دانشنامه نبوی / شهربانو شکیبافر / ۶۳
- مسابقه: پاسخ به پرسش‌های دانش‌آموزی / پرستو بزازی / ۶۲

۹۳ شد وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

www.roshdmag.ir

امور متعارف نگار

فصل نامه آموزشی، تحلیلی و اطلاع‌رسانی ■ دوره بیست و ششم ■ شماره ۴ ■ ۶۴ صفحه ■ تابستان ۱۳۹۳ ■ ۸۵۰۰ ریال ■ ISSN:1735-4838

مدیر مسئول: محمد ناصری
سردبیر: دکتر محمد مهدی اعتصامی
مدیر داخلی: اعظم فخر
هیئت تحریریه:
پرویز آزادی، دکتر عادل اشکیوس، مریم جزایری
دکتر فضل‌الله خالقیان، سیدمحمد دلبری
یاسین شکرانی، شهربانو شکیبافر، ناصرنادری
• ویراستار: دکتر حسین دلوودی
• طراح گرافیک: آرش صادقیان
• طراح جلد: علیرضا پورا کبری
• نشانی دفتر مجله: تهران، ایرانشهر شمالی، پلاک ۲۶۱، صندوق پستی ۱۵۸۷۵ / ۳۵۸۵

تلفن: ۹ - ۸۸۳۱۱۶۱ - ۰۲۱ (داخلی ۳۷۴-۳۶۷)
نمابر: ۸۸۳۰۱۴۷۸
وبگاه: www.roshdmag.ir
پیام‌نگار: maarefeslami@roshdmag.ir
وبلاگ مجله: HTTP://WEBLOG/ROSHDMAG.IR/MAARE
تلفن پیام‌گیر نشریات رشد: ۸۸۳۰۱۴۸۲
کد مدیر مسئول: ۱۰۲
کد دفتر مجله: ۱۱۳
کد مشترکین: ۱۱۴
تلفن امور مشترکین: ۷۷۳۳۶۶۵ و ۷۷۳۳۶۶۶ - ۰۲۱
شمارگان: ۵۲۰۰ نسخه
چاپ: شرکت افست (سهامی عام)

- قابل توجه نویسندگان و مترجمان •
- مقاله‌هایی که برای درج در مجله می‌فرستید، باید با موضوعات و محتوای این مجله مرتبط باشد و قبلاً در جای دیگری چاپ نشده باشد.
- مقاله‌های ترجمه شده باید با متن اصلی همخوانی داشته باشد و متن اصلی نیز همراه آن باشد. چنانچه مقاله را خلاصه می‌کنید، این موضوع را قید بفرمایید.
- مقاله یک خط در میان، در یک روی کاغذ و با خط خوانا نوشته یا تایپ شود.
- مقاله‌ها می‌توانند با نرم‌افزار ورد و بر روی لوح فشرده (CD) یا فلاپی و یا از طریق پیام‌نگار مجله ارسال شوند.
- نثر مقاله باید روان و از نظر دستور زبان فارسی درست باشد و در انتخاب واژه‌های علمی و فنی دقت لازم مبذول شود.
- محل قراردادن جدول‌ها، شکل‌ها و عکس‌ها در متن مشخص شود.
- مقاله باید دارای چکیده باشد و در آن هدف‌ها و پیام نوشتار در چند سطر تنظیم شود.
- کلمات حاوی مفاهیم نمایه (کلید واژه‌ها) از متن استخراج و روی صفحه‌ای جداگانه نوشته شوند.
- مقاله باید دارای تیتراژ اصلی، تیتراژ فرعی در متن و سوتیتر باشد.
- معرفی‌نامه‌ی کوتاهی از نویسنده یا مترجم همراه یک قطعه عکس، عنوان و آثار وی پیوست شود.
- مجله در رد، قبول، ویرایش و تلخیص مقاله‌های رسیده مختار است.
- آرای مندرج در مقالات ضرورتاً مبین رأی و نظر مسئولان مجله نیست.
- مقالات دریافتی بازگردانده نمی‌شود.

بررسی آماری منابع سؤالات قرابت معنایی عربی در آزمون‌های سراسری عمومی

هادی صفری

دانش آموز رشته ریاضی مرکز پرورش استعداد‌های درخشان
و پژوهشگران جوان شهید بهشتی

اخیر، معمولاً پرسش‌های پنجم یا ششم به این دسته از
سؤالات اختصاص داشته است.

پاسخ‌دهی به بیشتر سؤالات درس عربی در کنکور
سراسری وابسته به دانش گرامری و اطلاع از قواعد زبان
عربی است اما پاسخ به پرسش‌های قرابت معنایی به سبب
طراحی خاص سؤال و استفاده از آیات قرآن، امثال و
حکم رایج در زبان عربی و نیز اشعار عربی قدیم و جدید
نیازمند اطلاع دقیق از معنای عبارات کتاب است و دانش
گرامری برای پاسخ دادن به این دسته از سؤالات کافی
نیست. متأسفانه در برخی تحلیل‌ها از پرسش‌های کنکور
سراسری، این دسته از سؤالات نادیده گرفته شده‌اند یا در
بررسی آن‌ها سهل‌انگاری صورت گرفته است.

منبع سؤالات درس عربی کنکور سراسری (گروه‌های
آزمایشی غیر از علوم انسانی) در سال‌های اخیر، کتاب‌های

چکیده

در سال‌های اخیر، شاهد طرح شکل جدیدی از سؤالات در
درس عربی بوده‌ایم که در تحلیل‌ها به نام مفهوم بررسی
می‌شوند. در این مقاله سعی شده است تا نکاتی برای
کمک به داوطلبان در بالا بردن درصد پاسخ‌گویی خود به
این‌گونه سؤالات ارائه شود.

◀ **کلیدواژه‌ها:** عربی، سؤال مفهومی، قرابت معنایی، کنکور سراسری

مقدمه، اهمیت و پیشینه

با توجه به آمار پاسخ‌گویی داوطلبان آزمون سراسری
در سال‌های اخیر، به‌طور کلی درس عربی در میان بیشتر
داوطلبان آزمون سراسری مورد بی‌توجهی قرار گرفته است
(ر.ک. منبع ۱).

در سال‌های اخیر، در تمام گروه‌های آزمایشی
پرسش‌هایی با ساختار جدید طرح شده است که
بی‌شباهت با پرسش‌های معروف به قرابت معنایی درس
ادبیات فارسی نیست و در تحلیل آزمون‌ها معمولاً با عنوان
پرسش‌های مبحث مفهوم شناخته می‌شوند. در چند سال

نتیجه‌گیری

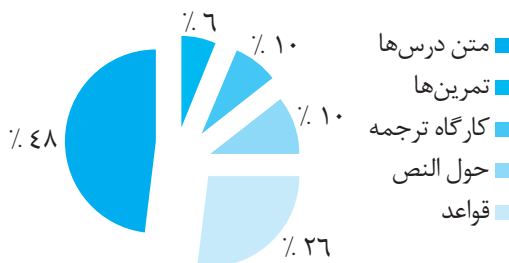
نگارنده با بررسی نتایج این مطالعه، به نتایج زیر دست یافت:

۱. سؤالات بیشتری از کتاب عربی ۳ عمومی طرح شده است (در مقایسه با عربی ۲ عمومی). این مسئله نشان‌دهنده اهمیت بیشتر این کتاب نسبت به کتاب عربی ۲ است.

۲. بیشتر پرسش‌ها از متن درس‌ها و در رده بعد (با اختلاف زیادی) از تمرین‌ها طرح شده است. پس شرکت‌کنندگان آزمون سراسری باید برای پاسخ دادن به سؤالات قرابت معنایی عربی، به این بخش‌ها بیشتر توجه کنند؛ هرچند که طرح سؤال از حول‌النص (تمرین‌های پس از متن درس)، کارگاه ترجمه و حتی مثال‌های بخش آموزش قواعد می‌تواند برای دانش‌آموزان و دبیران عربی دبیرستان مهم باشد.

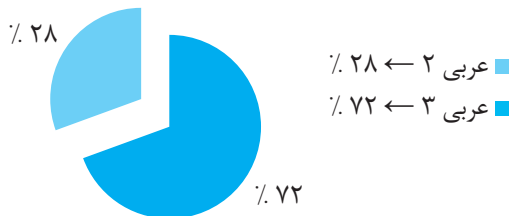
فراوانی سؤالات طرح شده

به تفکیک بخش‌های کتب درسی (درصد فراوانی نسبی)

فراوانی سؤالات طرح شده

به تفکیک کتاب (درصد فراوانی نسبی)

مشروح در

[HTTP://ROSHDMAG.IR/WEBLOG/MAAREFESLAMI](http://roshdmag.ir/weblog/maarefeslami)

عربی ۲ سال دوم رشته‌های ریاضی فیزیک و علوم تجربی و عربی ۳ سال سوم رشته‌های ریاضی فیزیک و علوم تجربی بوده است. نگارنده با بررسی و تحلیل آماری سؤالات قرابت معنایی گروه‌های آزمایشی غیر از علوم انسانی در کنکور سراسری، اهمیت هر یک از این دو کتاب و نیز بخش‌های مختلف کتاب‌های درسی برای طراحان این دسته از پرسش‌ها را معین کند.

روش کار و مشکلات موجود

به علت اهمیت بیشتر سؤالات در سال‌های اخیر، جامعه آماری سؤالات سال‌های تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ تا ۹۲-۱۳۹۱ در نظر گرفته شد. سپس با توجه به هدف تحقیق (عبارات دارای ابهام یا نکته خاص) جامعه باز هم محدودتر گردید: چون بیشتر عبارات بحث‌برانگیز در صورت سؤالات قرار داشتند و گزینه‌ها معمولاً واضح بودند، تنها عبارت‌های موجود در صورت پرسش‌ها و نیز عبارات گزینه‌های سؤالاتی که هر گزینه شامل یک متن و یک مفهوم یا توضیح بود در آمارگیری لحاظ شد. برای حفظ صحت اطلاعات، در جدول فراوانی هر گزینه برابر ۲۵، در نظر گرفته شد تا ارزش هر سؤال در جدول فراوانی برابر یک باقی ماند. به دلیل کوچک بودن جامعه آماری (معادل ۲۵ سؤال)، نگارنده روش سرشماری را برای مطالعه انتخاب نمود.

در وهله اول، پرسش‌های مربوط از دفترچه سؤالات عمومی چهار گروه آزمایشی مورد نظر در دوره مدنظر استخراج گردید. در مرحله بعد، نگارنده به یافتن منبع هر یک از عبارات به کمک جست‌وجوی کتاب‌های منبع، نمونه سؤالات امتحانی موجود در اینترنت و نیز درباره کنکور ۹۱- مقالاتی از کانون فرهنگی آموزش (منابع ۲ و ۳ و ۴) پرداخت. برخی موارد به دلیل یافت نشدن منبع یا طرح از منابع غیرمعمول (مانند منبع ۵) از جامعه آماری حذف شد. در موارد تکرار عبارت در چند منبع یکی از آن‌ها انتخاب گردید.

تحلیل داده‌ها

در این مرحله - با توجه به بخشی که سؤال از آن طرح شده بود - سؤالات از لحاظ کتاب منبع و نیز بخش منبع (۱. متن درس‌ها ۲. کارگاه ترجمه ۳. حول النص (سؤالات پس از متن درس) ۴. تمرین‌ها ۵. قواعد) دسته‌بندی شد. متغیر مورد استفاده کیفی بود و ترتیبی میان دسته‌های تقسیم‌بندی دوم وجود نداشت.